

2020/2216(INI)

30.3.2021

LAUSUNTO

naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnalta

sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunnalle

Euroopan digitaalisen tulevaisuuden rakentamisesta: digitaalisten sisämarkkinoiden toiminnan esteiden poistaminen ja tekoälyn käytön parantaminen eurooppalaisten kuluttajien hyväksi (2020/2216(INI))

Valmistelija: Maria da Graça Carvalho

PA_NonLeg

EHDOTUKSET

Naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunta pyytää asiasta vastaavaa sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

- A. katsoo, että naisten digitaalisten taitojen koko potentiaalin hyödyntäminen voi edistää merkittävästi Euroopan taloutta erityisesti siksi, että Euroopassa on noin miljoona avointa työpaikkaa digitaalialan asiantuntijoille, että 70 prosenttia yrityksistä viivyyttää investointeja, koska ne eivät pysty löytämään oikeanlaisia digitaalisia taitoja omaavia ihmisiä¹, ja että joissakin työkatteorioissa yli 90 prosenttia työpaikoista edellyttää tietäntyyppisiä digitaalisia taitoja²;
1. muistuttaa, että naiset ovat aliedustettuina tieto- ja viestintätekniiikan alalla ja että digitaaliteknologiassa vallitsee sukupuolten välinen digitaalinen kuilu, joka asettaa naiset epäedulliseen asemaan; muistuttaa lisäksi, että 36 prosenttia luonnontieteiden, teknologian, insinööritieteiden ja matematiikan (STEM) loppututkinnon suorittaneista, 30 prosenttia yleensä teknologia-alan ja 22 prosenttia tekoälyn alan työvoimasta, ja 17 prosenttia tieto- ja viestintätekniiikan asiantuntijoista³ Euroopassa on naisia; toteaa, että ennustettu EU:n talouden kasvu olisi 16 miljardia euroa vuodessa⁴, jos teknologian tutkinnon suorittaneita naisia ei estettäisi hakeutumasta digitaalisiin työpaikkoihin samaan tahtiin kuin miehet, ja että sukupuolten tasa-arvon edistäminen digitaalisilla sisämarkkinoilla auttaa kaventamaan sukupuolten välistä digitaalista kuilua ja torjumaan näin opiskeluvaihtoihin ja uravaihtoihin merkittävästi vaikuttavia sukupuolistereotyyppioita ja tekoälyn ja tekoälytuotteiden sukupuolittuneita käytäntöjä, joita ilmenee tekoälyjärjestelmien suunnittelussa, syöttötiedoissa ja käytössä;
 2. panee merkille, että 30 prosenttia yrittäjistä EU:ssa on naisia mutta he saavat vain 2 prosenttia saatavilla olevasta muusta kuin pankkirahoituksesta⁵, mikä vaikeuttaa heidän osallistumistaan digitaalitalouteen;
 3. muistuttaa, että tieto- ja viestintätekniiikka on ala, jolla on eniten kokonaan miespuolisia johtokuntia, ja pitää myönteisenä komission aikomusta edistää julkisesti noteerattujen yhtiöiden toimivaan johtoon kuulumattomien johtokunnan jäsenten sukupuolijakauman tasapainottamisesta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä vuonna 2012 annetun direktiiviehdotuksen (naisten johtokuntapaikkoja koskeva direktiivi) hyväksymistä;
 4. korostaa, että perusoikeusviraston kyselytutkimus naisiin kohdistuvasta väkivallasta osoittaa, että seksuaalisesta häirinnästä on raportoitu paljon STEM-alojen

¹ Komission 17. kesäkuuta 2020 antama kertomus väestömuutoksen vaikutuksesta (COM(2020)0241).

² Komission 1. heinäkuuta 2020 antama tiedonanto ”Euroopan osaamisohjelma kestävän kilpailukyvyyn, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja selviytymis- ja palautumiskyvyyn tueksi” (COM(2020)0274).

³ Komission 5. maaliskuuta 2020 antama tiedonanto ”Tasa-arvon unioni: sukupuolten tasa-arvostrategia 2020–2025” (COM(2020)0152).

⁴ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/women-digital-0>

⁵ Fackelmann, S. ja De Concini, A., *Funding women entrepreneurs: How to empower growth*, innovaatorahoituksen neuvontajaoston komissiolle ja Euroopan investointipankille laatima raportti, 29. kesäkuuta 2020.

koulutuskeskuksissa, myös kouluissa, yliopistoissa ja työpaikoilla, mikä sulkee naiset alan ulkopuolelle entistäkin enemmän;

5. korostaa, että sukupuolten tasa-arvo on yksi Euroopan unionin perusperiaatteista ja että se olisi otettava huomioon kaikissa EU:n politiikoissa; kehottaa tunnustamaan naisten keskeisen roolin Euroopan digitaalistrategian tavoitteiden saavuttamisessa sukupuolten tasa-arvoa koskevien tavoitteiden mukaisesti; muistuttaa, että naisten osallistuminen digitaalitalouteen on ratkaisevan tärkeää kukoistavan digitaalisen yhteiskunnan kehittämiseksi ja EU:n digitaalisten sisämarkkinoiden edistämiseksi; korostaa, että on tärkeää varmistaa sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistaminen ja kehittää indikaattoreita digitaalisessa koulutuksessa kaikilla tasoilla, digitaalisten sisämarkkinoiden strategiassa ja tekoälyalalla sekä lisätä naisten tietoisuutta digitaalitalouteen liittyvästä koulutuksesta ja siihen liittyvistä tehtävistä ja niiden tarjoamista mahdollisuuksista;
6. kehottaa komissiota jatkamaan sukupuolten välisen kuilun kaventamista tieto- ja viestintäteknikan alalla monitasoisen lähestymistavan avulla ja laatimaan toimintapolitiikkoja, joilla voidaan arvioida täysimääräisesti sukupuolistereotyyppien tai syrjinnän kaltaisten ilmiöiden taustalla olevia syitä ja tekijöitä tai luoda sopivia työ- ja oppimisympäristöjä, lisätä naisten osallistumista STEM-aineisiin ja tekoälyyn ja edistää toimia kaikilla koulutuksen ja työllisyyden tasoilla digitaali-alalla, erityisesti perustamalla mentorointijärjestelmiä, joissa on naisroolimalleja varhaisesta iästä lähtien, tukemalla elinikäistä oppimista, koulutusta ja ohjelmia naisten tietoteknisten taitojen parantamiseksi kiinnittäen erityistä huomiota ikääntyneisiin naisiin sekä helpottamalla palvelujen ja tutkimusrahoituksen, -välineiden ja etätyön saatavuutta erityisesti joillakin maaseutualueilla, joissa covid-19-pandemia on korostanut internetin, digitaalisten teknologioiden ja infrastruktuurien puutteellista saatavuutta; kehottaa ottamaan tekoälyn huomioon sukupuolinäkökulmasta käsin toimintapolitiikkaa ja lainsäädäntöä kehitettäessä ja tarvittaessa mukauttamaan nykyistä lainsäädäntöä, EU:n ohjelmat mukaan luettuina;
7. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita lisäämään naisyrittäjien rahoitusmahdollisuuksia, jotta heillä olisi yhtäläiset mahdollisuudet kilpailla digitaalisilla sisämarkkinoilla, sekä toteuttamaan politiikkaa, jolla vapautetaan ja tuetaan naisten yrittäjäyyspotentiaalia ja laajennetaan eurooppalaista bisnesenkeliverkostoa ja naisyrittäjien mentorien eurooppalaista verkostoa; kehottaa komissiota varmistamaan naisia ja digitalisaatiota koskevan ministeritason aiejulistuksen täysimääräisen täytäntöönpanon;
8. kehottaa komissiota auttamaan jäsenvaltioita toteuttamaan tarvittavat toimet sen varmistamiseksi, että naiset voivat hyötyä etätyön tarjoamista mahdollisuuksista ja tehdä työtä kotona ja saada aikaan tehokkaan tasapainon palkallisten ammatti- ja hoivavelvollisuuksien välillä, varmistamalla työ- ja yksityiselämän tasapainottamista koskevan direktiivin⁶ tehokas täytäntöönpano, jotta varmistetaan hoivavelvollisuuksien tasapuolisempi jakautuminen perheissä, ja varmistamalla, että naisilla on mahdollisuus käyttää tarvittavia sosiaaliturvajärjestelmiä ja lastenhoitoa; kehottaa arvioimaan etätyön vaikutuksia erityisesti työajan, sosiaalisen eristyneisyyden, työn ja yksityiselämän erottamisen sekä psykologisen paineen osalta;

⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/1158, annettu 20. kesäkuuta 2019, vanhempien ja omaistensa hoitavien työ- ja yksityiselämän tasapainottamisesta ja neuvoston direktiivin 2010/18/EU kumoamisesta (EUVL L 188, 12.7.2019, s. 79).

9. pyytää työllisyyttä koskevien toimenpiteiden osalta neuvostoa jatkamaan naisten johtokuntapaikkoja koskevan direktiivin pysähdyksissä olevaa käsittelyä ja hyväksymään sen; kehottaa jäsenvaltioita saattamaan työ- ja yksityiselämän tasapainottamista koskevan direktiivin täysimääräisesti osaksi kansallista lainsäädäntöään ja panemaan sen täytäntöön; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita kaventamaan sukupuolten välistä kuilua digitaalitaloudessa kohdennetuilla toimenpiteillä, muun muassa EU:n varoilla, joilla tuetaan naisjohtoisia hankkeita digitaali-alalla, edistämällä vähimmäismäärän asettamista tieto- ja viestintätekniikan hankkeisiin osallistuville naistutkijoille, järjestämällä henkilöstöhallinnon osastoille koulutusta ”tiedostamattomasta sukupuolisyrynnästä” sukupuolten tasapuolisen rekrytoinnin edistämiseksi, hyväksymällä julkisia hankintoja koskevia toimintapolitiikkoja ja/tai ohjeita tieto- ja viestintätekniikan palvelujen ostamisesta sellaisilta palveluntarjoajilta, jotka soveltavat sukupuolten tasapuolista edustusta yritystensä ja johtokuntiansa kokoonpanossa, ja helpottamalla EU:n varojen jakamista yhtiöille, jotka ottavat huomioon sukupuolijakauman tasapainottamista koskevat kriteerit;
10. tukee voimakkaasti komission aloitteita, joilla lisätään tietoisuutta digitaalisista mahdollisuuksista, kuten ”No women, no panel” -lähestymistapa, EU:n koodausviikko, ”digitaalitaitoja ja työpaikkoja edistävä koalitio”, ”EU:n palkinto naisinnovoijille”, #SaferInternet4EU-aloitteet eri puolilla Eurooppaa sekä Euroopan osaamisohjelma – elinikäisen oppimisen näkymät;
11. katsoo, että tekoäly voi merkittävästi auttaa torjumaan sukupuoleen perustuvaa syrjintää ja vastaamaan naisten kohtaamiin haasteisiin sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi edellyttäen, että kehitetään asianmukainen oikeudellinen ja eettinen kehys, tietoiset ja tiedostamattomat ennakkoluulot poistetaan ja sukupuolten tasa-arvon periaatteita kunnioitetaan; korostaa monimuotoisuuden puutetta tekoälykehittäjien ja -insinöörien tiimien keskuudessa ja pitää tärkeänä käyttää tuotekehityksessä ja tekoälystandardien, -algoritmien ja -sovellusten kehittämisessä sukupuolen mukaan eriteltyä dataa, kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita varmistamaan, että tekoälyä kehitetään tavalla, joka kunnioittaa ja edistää tasa-arvoa; kannustaa asianomaisia toimijoita työskentelemään sukupuoleen ja kulttuuriin liittyvien ennakkoluulojen ja stereotyyppien ehkäisemiseksi, tarjoamaan koulutusta työnantajille, työntekijöille ja opettajille sekä edistämään naisten osallistumista yhdessä keskeisten yhteiskunnallisten toimijoiden erilaisten ryhmien kanssa algoritmien, koneoppimisen, luonnollisen kielen käsittelyn ja tekoälysovellusten suunnitteluun, kehittämiseen ja täytäntöönpanoon;
12. kehottaa komissiota esittämään sääntelykehityksen, jolla puututaan suuririskisiin tekoälyjärjestelmiin, myös biometriin järjestelmiin, sisältyviin vinoutumiin, perusteettomaan syrjintään ja eriarvoisuuteen; kehottaa lisäämään moninaisuutta soveltamalla moniperusteista lähestymistapaa ja sukupuolten tasapuolista edustusta tekoälyn suunnittelijoiden keskuudessa ja varmistamaan tekoälyn suunnittelijoille riittävän ja laadukkaan koulutuksen avoimuudesta, syrjinnästä, sukupuolistereotyyppioista sekä rotuun, etniseen alkuperään ja kulttuuriin perustuvista ennakkoluuloista;
13. on huolissaan siitä, että sukupuolten välinen kuilu digitaalisissa taidoissa asettaa naiset epäedulliseen asemaan kehittyvillä digitaalisilla markkinoilla; korostaa, että on tärkeää lisätä kuluttajien, erityisesti naisten, vaikutusmahdollisuuksia opettamalla tieto- ja

viestintätekniiikan perustaitoja ja käynnistämällä valistuskampanjoita, jotta he voivat hyödyntää täysimääräisesti digitaalisten sisämarkkinoiden etuja;

14. korostaa, että tiedemaailmassa, tutkimuksessa ja digitaalialan yrityksissä esiintyvä rakenteellinen sukupuolivinoutuma hidastaa naisten urakehitystä, heikentää heidän uramahdollisuuksiaan ja johtaa naisten aliedustukseen digitaalitaloudessa; kehottaa komissiota varmistamaan, että tällaisia vinoutumia torjutaan mahdollisimman laajasti rahoitus-, haku- ja päätöksentekoprosesseissa niiden suunnittelun avulla, ja kehottaa komissiota kohdentamaan enemmän rahoitusta naispuolisten tieteenharjoittajien, tutkijoiden ja yrittäjien tukemiseen;
15. korostaa, että STEM-taitojen korkea taso on ratkaisevan tärkeä innovaatioprosessissa huipputason tieto- ja viestintätekniiikan aloilla, kuten tekoälyssä tai kyberturvallisuudessa, minkä vuoksi se on yhä tärkeämpi Euroopan unionin tulevalle kilpailukyvyille maailmanlaajuisilla markkinoilla;
16. kehottaa kiinnittämään erityistä huomiota ahdistelun ja häirinnän kohteina olevien naisten ja tyttöjen tarpeisiin ja heihin kohdistuvan verkkorikollisuuden ja -väkivallan lisääntymiseen digitaalisessa maailmassa, minkä seurauksena naiset, tytöt ja vähemmistöt jättävät osallistumatta inklusiivisesti digitaalisille markkinoille, ja pyytää komissiota käsittelemään näitä kysymyksiä digipalvelusäädöstä koskevassa ehdotuksessa (COM(2020)0825); kehottaa toteuttamaan kampanjoita, joilla lisätään tietoisuutta ja valistetaan naisia siitä, miten he voivat suojella itseään verkossa, jotta voidaan torjua sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa ja sukupuolistereotyyppioita; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita kehittämään koulutusvälineitä digitaalisia palveluita ja tekoälyalaa varten, tunnustamaan työntekijöiden oikeuden olla tavoittamattomissa ja tekemään tiivistä yhteistyötä naisten oikeuksia ajavien kansalaisjärjestöjen kanssa ja ottamaan ne mukaan, jotta voidaan paremmin vastata naisten ja tyttöjen jokapäiväisessä elämässä esiintyviin huolenaiheisiin ja lieventää niitä kuluttajia ja julkista teknologiaa koskevien politiikkatoimien suunnittelussa ja täytäntöönpanossa kiinnittäen erityistä huomiota haavoittuvassa asemassa oleviin ryhmiin, kuten vähemmistöihin kuuluviin naisiin ja tyttöihin;
17. kehottaa komissiota hyödyntämään digitaalistrategiaa ja digitaalisten sisämarkkinoiden strategiaa ja parantamaan niiden kohdentamista, jotta voidaan puuttua sukupuolten vakavaan epätasa-arvoon tieto- ja viestintätekniiikan alalla ja edistää naisten sijoittumista alalle ja erityisesti teknisiin ja televiestinnän ammatteihin, sekä edistämään naisten ja tyttöjen koulutusta tieto- ja viestintätekniiikassa ja muissa STEM-aineissa;
18. katsoo, että sukupuolten tasa-arvon saavuttamiseksi digitaalisten palvelujen ja tekoälyä käyttävien kulutustuotteiden, sovellusten ja verkkoalustojen kehittämisessä, tuotannossa, markkinoinnissa ja käytössä on olennaisen tärkeää, että kouluissa ja työpaikoilla kehitetään kokonaisvaltaista koulutusta ja että sukupuolittuneet käytännöt omassa käyttäytymisessä ja työssä tunnustetaan ja poistetaan;
19. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita tunnistamaan naispuolisiin yksityisyrittäjiin verkossa kohdistuva häirintä ja ryhtymään toimiin tämän ongelman ratkaisemiseksi.

**TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA**

Hyväksytty (pvä)	25.3.2021
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 28 -: 2 0: 4
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Simona Baldassarre, Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Annika Bruna, Margarita de la Pisa Carrión, Rosa Estaràs Ferragut, Frances Fitzgerald, Cindy Franssen, Hélène Fritzon, Lina Gálvez Muñoz, Arba Kokalari, Alice Kuhnke, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Karen Melchior, Andželika Anna Możdżanowska, Maria Noichl, Sandra Pereira, Pina Picierno, Sirpa Pietikäinen, Samira Rafaela, Evelyn Regner, Diana Riba i Giner, Eugenia Rodríguez Palop, María Soraya Rodríguez Ramos, Christine Schneider, Sylwia Spurek, Jessica Stegud, Isabella Tovaglieri, Ernest Urtasun, Hilde Vautmans, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Marco Zullo
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Aušra Maldeikienė, Irène Tolleret

**LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA**

28	+
ECR	Andželika Anna Mozdżanowska
PPE	Rosa Estarás Ferragut, Frances Fitzgerald, Cindy Franssen, Arba Kokalari, Aušra Maldeikienė, Sirpa Pietikäinen, Christine Schneider, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska
Renew	Karen Melchior, Samira Rafaela, María Soraya Rodríguez Ramos, Irène Tolleret, Hilde Vautmans, Marco Zullo
S&D	Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Heléne Fritzon, Lina Gálvez Muñoz, Maria Noichl, Pina Picierno, Evelyn Regner
The Left	Eugenia Rodríguez Palop
Verts/ALE	Alice Kuhnke, Diana Riba i Giner, Sylwia Spurek, Ernest Urtasun

2	-
ID	Simona Baldassarre, Isabella Tovaglieri

4	0
ECR	Jessica Stegrud, Margarita de la Pisa Carrión
ID	Annika Bruna
The Left	Sandra Pereira

Symbolien selitys:

+ : puolesta

- : vastaan

0 : tyhjää